

KOMPOST: PRAKTIČNE INFORMACIJE

Ta informativni list vsebuje dodatne informacije o videoposnetku Best4Soil o praktičnih informacijah o kompostu.
<https://best4soil.eu/videos/4/sl>

UVOD

Kompost je del naravnega cikla. Gre za ostanek mikrobske razgradnje organske snovi ob prisotnosti kisika (aerobni pogoji). Redno dodajanje komposta na obdelovalne površine poveča delež organske snovi ter pestrost in količino mikrobov v tleh. Kompost lahko pomaga tudi pri zatiranju bolezni v tleh in na splošno izboljša zdravje tal. Poznamo več vrst kompostov:

Termofilni kompost

Ko se velike količine organske snovi ali surovin s pravo mešanico vsebnosti ogljika in dušika ter ravni vlage zberejo na kupu, bakterije in glive začnejo razkrajati material in v kratkem času aktivnost mikrobov ustvari temperature do 65 °C ali več. Te temperature uničijo ali deaktivirajo semena plevelov ter človeške in rastlinske patogene. Termofilni kompost moramo skrbno nadzorovati, da lahko določimo, kdaj je potrebno opraviti pomembne operacije kot so obračanje, zalivanje in pokrivanje (Slika 1).

Slika 1: Homogenizacija surovin za proizvodnjo termofilnega komposta s pomočjo obračalnika komposta.

Vermikompost:

Kompostiranje na temperaturi okolice je naraven proces in kot tak del naravnega cikla. Nadzemni deževniki (Slika 2) igrajo pomembno vlogo pri vermikompostiranju. Odsotnost visokih temperatur pripomore k bolj raznorodnemu kompostu. Če so v končnem izdelku prisotna semena plevelov, se lahko uporabi kombinacija termofilnega kompostiranja in vermikompostiranja.

Slika 2: Nadzemni deževniki v vermikompostu.

Drugi komposti

Možne so tudi druge metode, kot je dodajanje surovine ali materiala za kompostiranje neposredno na polju brez predhodnega kompostiranja ali kopičenja (pogosto se uporablja, kadar je nemogoče skladiščiti večje količine komposta). Če je proces anaeroben (pomanjkanje kisika), ne govorimo o kompostiranju, ampak o fermentaciji.

ZAKAJ PROIZVAJATI IN UPORABLJATI KOMPOST?

Uporaba komposta je enostaven način za povečanje deleža organske snovi v tleh, raznolikosti mikrobov, pa tudi rodovitnost in zdravja tal. Organska snov je ključna za večino funkcij tal, kot so struktura tal, čiščenje in regulacija vode, zadrževanje in nadzor ogljika, biotska raz-

novrstnost in kroženje hranil. Povečanje raznovrstnosti in količine mikrobov je za rastline pomembno. Komunicirajo, hranijo in gojijo mikrobov, npr. za mobilizacijo hranil ali za zatiranje bolezni, ki jih prenašajo tla (Bonanomi et al., 2007; Nobel and Coventry, 2005). Elementi v sledovih in vsa ostala hranila so sestavni del komposta, medtem ko se s sintetičnimi gnojili pogosto dodajajo le dušik, fosfor in kalij. To je pomembno za ohranjanje zdravih rastlin in zmanjšanje dovzetnosti rastlin za škodljivce in bolezni.

IZZIVI S KOMPOSTOM

Ob vseh prednostih pridelave in uporabe komposta je potrebno upoštevati tudi nekatere izzive. Včasih količina in kakovost virov za pridelavo komposta ne zadostujeta, ali tehnologija in znanje o proizvodnji in uporabi komposta nista na voljo. Poleg tega je treba upoštevati nacionalne in regionalne predpise za proizvodnjo in uporabo kompostov. Upoštevati je treba tudi kakovost komposta, vsebnost težkih kovin, onesnaženje s plastiko ali drugimi odpadki, ostanke pesticidov in druge dejavnike kakovosti, zato je pomembno poznavanje izvora začetnih krmil.

Dodatne informacije o kompostu so objavljene v kratkem poročilu EIP-AGRI:

https://ec.europa.eu/eip/agriculture/sites/agri-eip/files/2_eip_sbd_mp_organic_matter_compost_final.pdf

Viri

Bonanomi G., Antignani V., Pane C., Scala F. 2007. Suppression of soilborne fungal diseases with organic amendments. *Journal of Plant Pathology* 89, 311-324

Nobel R., Coventry E. 2005. Suppression of soil-borne plant diseases with composts: A review. *Biocontrol Science and Technology* 15, 3-20.

